

Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΘΙΚΗ
ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

(με τις αιώνιες αξίες και σε σύζευξη με τη σκέψη)

Οι φαντασιώσεις και τα ψέματα του ανθρώπου χωρίς αυτογνωσία

(Επιλογή και σχηματισμός μεγάλης περίληψης)

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση και γενικά η ολική, μερική ή περιληπτική αναπαραγωγή και μετάδοση του παρόντος βιβλίου, κατά παράφραση ή διασκευή με οποιονδήποτε τρόπο (μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, φωτογραφικό κ.λ.π.) σύμφωνα με τους Ευρωπαϊκούς Νόμους και τους Διεθνείς Κανονισμούς, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του δημιουργού/δικαιούχου. Η απαγόρευση αυτή ισχύει και για τις δημόσιες υπηρεσίες, βιβλιοθήκες, οργανισμούς κ.λ.π. (Ν. 100/1975, 2121/1993 και λοιποί εν γένει κανόνες Διεθνούς Δικαίου).

All Rights Reserved

© Copyright: Κωνσταντίνος Γ. Νικολουδάκης

18541 Πειραιάς

E-mail: filosofiagr@yahoo.gr, info@kosmologia.gr

Τηλ.: +30 210 4811373 Κιν. +30 6932 77 33 73

Web site : <http://www.kosmologia.gr>

"Από παιδί και από τρελό μαθαίνεις την αλήθεια"

"Η γλώσσα κόκαλα δεν έχει και κόκαλα τσακίζει"

Λαϊκές ελληνικές ρήσεις

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΜΑΝΙΦΕΣΤΟ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΟΥ!

ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΙΔΕΕΣ που θεμελιώνουν την Ηθική με εσωτερικές αξίες, ενοποιημένη με τη λογική και την κοσμολογία και επιβάλουν ανατροπές στην κοινωνική και πολιτική ζωή παγκοσμίως. Τις πιο σημαντικές απόψεις, μπορούμε να τις συγχωνεύσουμε σε τρεις-τέσσερις ευρείες ομάδες, τις οποίες υποδιαιρούμε σε περισσότερα μέρη για διευκόλυνση της ανάγνωσης και της κατανόησης ενός μεγάλου αριθμού σελίδων.

>>>>► Για τη συνέπεια στη σκέψη, τη διαχείριση και την αξιοπιστία της γνώσης. Η θεμελιακή διαφορά της σκέψης από τη γνώση. Η πιο στενή σχέση μεταξύ ψυχής, συμπεριφοράς και νόησης. (Μέρος πρώτο).

>>>>► Η πλάνη, η άγνοια, οι ανακρίβειες και τα κενά στη σκέψη, η βεβαιότητα και η αμφιβολία συνδέονται διαρκώς με ψυχολογικές αντιδράσεις και με τη συμπεριφορά, στο άτομο και ομαδικά. Ο σταθερός ρόλος της σκέψης και της ηθικής (με τις πνευματικές και αιώνιες αξίες) για τις ανθρώπινες σχέσεις και για την προσωπικότητα. Οι πρώτες σκέψεις και παρατηρήσεις για την (πνευματική) ηθική πριν από την έρευνα του φυσικού κόσμου. (Μέρος δεύτερο).

>>>>► Σκέψεις και παρατηρήσεις για την (πνευματική) ηθική μετά από την έρευνα του φυσικού κόσμου. Η πνευματική ηθική έτσι αποδεικνύεται παγκόσμια και μπορεί να προσδιοριστεί με το επίθετο «κοσμολογική» ηθική. Για τον προορισμό και το νόημα της ζωής. Αποδεικνύεται ότι οι φυσικοί νόμοι (ρυθμιστικές σχέσεις) που ρυθμίζουν εξωτερικά τα φαινόμενα και διατηρούν τον κόσμο επιβάλλονται με άμεσο/εσωτερικό τρόπο από την ύπαρξη του συνόλου του κόσμου και όχι από την περιστασιακή σύνδεση των μερών. (Μέρος τρίτο).

>>>>► Η σχέση της παγκόσμιας Ηθικής (με πνευματικές αξίες) με τη δικαιοσύνη, με τις πολιτικές επιστήμες και με την οργάνωση της κοινωνίας. Οι πνευματικές αδυναμίες συνολικά, η έλλειψη των ηθικών αξιών και η υλιστική άποψη για τον κόσμο γίνονται πιο φανερά όταν οι άνθρωποι συνεργάζονται, γίνονται μέλη μιας ομάδας, υποκινητές και υποστηρικτές και τελικά από τις συνέπειες στην οργάνωση της κοινωνίας. (Μέρος τέταρτο).

<•> ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ.

Στην αρχαιότητα, η έννοια της κοινωνίας συνόψιζε πιο φανερά γνωρίσματα. Ο πληθυσμός των ανθρώπων συνολικά ήταν μικρότερος και μοιραζόταν σε πιο λίγες τοπικές κοινωνίες, με μεγαλύτερες αποστάσεις ανάμεσά τους και με τις πιο μεγάλες πόλεις να ξεχωρίζουν σαν κράτη. Οι δραστηριότητες και οι συνεργασίες μεταξύ των ανθρώπων είχαν πιο γνωστούς σκοπούς και ξεκινούσαν από λιγότερες ανάγκες. Οι εξελίξεις όπως και η επικοινωνία μεταξύ των ανθρώπων ήταν πιο αργές και με λιγότερα τεχνικά μέσα, οι σκέψεις τους εστίαζαν πιο συχνά στα πράγματα της φύσης και μεταξύ τους είχαν πιο συνηθισμένους λόγους για δράση. Ιδιαίτερα στα δικά μας χρόνια, **η έννοια της κοινωνίας είναι αντιφατική, αθροιστική, ασταθής** και είναι αδύνατο να καθοριστεί με ακρίβεια. Μπορεί να εννοηθεί μέχρι και παγκόσμια κοινωνία όλων των χωρών της γης, προσδιορισμένη όχι μόνο με φυσικά όρια αλλά και ψηφιακά σαν διαδίκτυο. Η έννοια της περιέχει άσχετα φαινόμενα μεταξύ τους, περισσότερες αντιθέσεις, ανατροπές, ασυμβίβαστες επιδιώξεις και συγκρούσεις συμφερόντων και μάλιστα με την έλλειψη λογικής και με την ανισορροπία στις ανθρώπινες σχέσεις και σκέψεις, με πλήθος από οργανωμένες ομάδες και με ακραίες απόψεις για τη ζωή. Η έννοια της κοινωνίας συνοψίζει λιγότερη πραγματικότητα και προκαλεί περισσότερες φαντασιώσεις, απ' όσο η έννοια του αστρονομικού κόσμου. Όταν λοιπόν, σκεφτόμαστε για την κοινωνία και χρησιμοποιούμε αυτή τη λέξη, χρειάζεται η επίγνωση της μεγάλης άγνοιάς μας και ότι κανένας δεν αντιλαμβάνεται και δεν σκέφτεται, ούτε φαντάζεται την ίδια κοινωνία. Και έτσι γρήγορα καταλαβαίνουμε, ότι δεν είναι εύκολο να μιλάμε με αξιοπιστία για τις πολιτικές λύσεις και για τα πολιτικά ζητήματα και με μεγάλες προσδοκίες, αφού ακόμα και οι προσδοκίες μας από ζητήματα των θετικών επιστημών δύσκολα επιβεβαιώνονται.

Όταν στην *αρχαία Αθήνα* πριν από 25 αιώνες φαντάστηκαν μια οργανωμένη κοινωνία χωρίς συγκρούσεις μεταξύ των ανθρώπων, αλλά και χωρίς τον εξαναγκασμό σε ειρήνη με τη βία, **επινόησαν τη δημοκρατία**. Η όμορφη σκέψη που κρύβεται μέσα στην έννοια της δημοκρατίας είναι ότι, οι νόμοι και οι αποφάσεις πρέπει να εξυπηρετούν όλους τους κατοίκους της πόλης, να επιλύουν τα κοινά προβλήματα και συγχρόνως να μην προκαλούν μεταξύ των κατοίκων αμφισβητήσεις και συγκρούσεις. Και, πραγματικά, αυτή η ειρηνική συνύπαρξη, χωρίς την τυφλή βία μερικών ισχυρών ηγετών και χωρίς παράλογες απαγορεύσεις, δεν ακούγεται σαν άδικη λύση. Γι' αυτό η λύση δεν μπορούσε να είναι άλλη από τη συμμετοχή στην οργάνωση και στη διοίκηση της κοινωνίας (σχεδόν) όλων των μελών της και μέσω εκπροσώπων για τις μεγαλύτερες ομάδες. Η εκτίμηση και η άποψη του καθενός λαμβάνεται σε γνώση για το νομοθετικό έργο, για τις πολιτικές αποφάσεις και για τους πολιτικούς σχεδιασμούς. Με λίγα λόγια, **η οργάνωση της κοινωνίας με την αρχή της**

δημοκρατίας, είναι μια λύση για να συνυπάρχουν ειρηνικά μεταξύ τους οι άνθρωποι (συμβιβαστικά), να μοιράζονται όλοι τις ευθύνες και για να μην καταφεύγει στη βία η μια ομάδα εναντίον της άλλης. Αλλά έτσι, δεν επιλύεται το πραγματικό πρόβλημα, ότι συνυπάρχουν άνθρωποι με ακραίες διαφορές μεταξύ τους και οργανωμένες ομάδες με αντίπαλες επιδιώξεις, με αντίθετα και εχθρικά συμφέροντα, ακόμα και με μίσος μεταξύ τους. Γι' αυτό και η (περίπου) λύση της δημοκρατίας¹ και με την κατάχρηση του ρόλου της εκπροσώπησης δεν ήταν τόσο φανερά η καλύτερη λύση για όλο τον κόσμο. Στους αιώνες που ακολούθησαν και μέχρι σήμερα επιχειρούνται λύσεις προσαρμογής αυτού του πολιτεύματος, ενώ δεν το έχουν δεχτεί σε όλες τις χώρες της γης. Ο *Zan Zak Ρουσσώ (Rousseau)* στο «κοινωνικό συμβόλαιο», χωρίς ιδιαίτερη ανάλυση της ανθρώπινης συμπεριφοράς, χωρίς θεωρίες για το νόημα της ζωής και χωρίς ένα πρότυπο ηθικής συμπεριφοράς, μόνο με τους όρους για ισότητα και ελευθερία μεταξύ των πολιτών έγραψε: "Αν υπήρχε ένας λαός από θεούς, θα κυβερνιόταν δημοκρατικά. Μια κυβέρνηση τόσο τέλεια δεν ταιριάζει σε ανθρώπους".² Οι λαοί όχι μόνο δεν αποτελούνται από θεούς, αλλά τελειώς αντίθετα αποτελούνται από έξυπνα ζώα με φοβερή ημιμάθεια, ασυνειδησία και επιδιώκουν τη θέση του θεού -κάθε ένα για τον εαυτό του- και με ανόητες προσδοκίες! Γι' αυτό έκανε μεγάλο λάθος να φανταστεί με την κακή εμπειρία από τις μοναρχικές κοινωνίες, ότι "στις δημοκρατίες η δημόσια ψήφος, πάντα σχεδόν, ανεβάζει στις πρώτες θέσεις ανθρώπους φωτισμένους κι άξιους, που τις κατέχουν με τιμή. Ενώ αυτοί που τα καταφέρνουν στις μοναρχίες, δεν είναι τις πιο πολλές φορές τίποτα παραπάνω από μικροταραξίες, μικροαπατεώνες, μικροραδιούργοι".³ Είτε με δημοκρατία είτε με μοναρχία, η ουσία δεν αλλάζει: άνθρωποι τρομεροί, ανυπόφοροι και αναξιόπιστοι στον ίδιο τον εαυτό τους... Και τα οικονομικά πλεονεκτήματα, στις δημοκρατικές κοινωνίες δεν τα έχουν νομοτελειακά οι φωτισμένοι και οι ηθικά άξιοι άνθρωποι και αυτά τα πλεονεκτήματα είναι απαραίτητα για να ανεβάσουν κάποιους στις πρώτες θέσεις και για να κατεβάσουν άλλους από τις πρώτες. **Ο πανούργος και ο έτοιμος να ξεπουλήσει όλες τις αξίες του για τα υλικά ανταλλάγματα είναι χειρότερος από τον ανόητο και τον ανάξιο άνθρωπο και ο λαός εύκολα ξεγελιέται.** Ιδιαίτερα όταν ακόμα αυτός αγνοεί ότι "**άνθρωπος**" σημαίνει **ζώο με τη δύναμη του παρανοϊκού πνεύματος.** Τα ελαττώματα του ανθρώπου, που εμποδίζουν τη συνεννόηση και την καλή συνεργασία ακόμα και μεταξύ των μελών μιας οικογένειας, έχουν παρατηρηθεί από τα παλαιότερα χρόνια. Γι' αυτό, οι περισσότεροι φιλόσοφοι που προσπάθησαν να επινοήσουν τον πιο επιτυχημένο τρόπο για τη διοίκηση και την οργάνωση της κοινωνίας στα αρχαία χρόνια, παρατηρούσαν σε ποιο άκρο βρίσκεται κοντά μια "δημοκρατική" κοινωνία. Η απληστία και η υπερβολική

ελευθερία εκτιμήθηκαν σαν ελαττώματα, τέτοια που ακόμα και σε μια δημοκρατική κοινωνία, οι άνθρωποι στο τέλος επιθυμούν και ελπίζουν από μια βία και ολιγαρχική εξουσία για να σωθούν, αν όχι για να ζήσουν καλύτερα. Δεν μπορούσαν να μην παρατηρήσουν και το άλλο άκρο με τα δικά του πλεονεκτήματα, όπως τις δυνατότητες ενός μονάρχη να επιβάλει άμεσα την ησυχία και την πειθαρχία, να σταματάει άμεσα τις εσωτερικές διαμάχες, να ενισχύει την κοινωνία στρατιωτικά, να ενισχύει τις αντοχές των υπηκόων για τις δύσκολες στιγμές, την ευελιξία στις αποφάσεις και στην ακύρωση μιας απόφασης. Ας προστεθεί, ένας λόγος για τον οποίο πολλοί και μεγάλοι φιλόσοφοι ήταν αρνητικοί απέναντι στο δημοκρατικό πολίτευμα στα παλαιότερα χρόνια: Οι άνθρωποι περιορισμένοι στο φυσικό περιβάλλον, χωρίς τεχνικά μέσα και εκπαίδευση στις επιστήμες και επιπλέον, με τις απειλές από απειθαρχες και αυτόνομες ομάδες πληθυσμών που κινούνταν ανεξέλεγκτα, δεν έχουν τόσες πολλές ευκαιρίες, όπως τώρα, για να φανερωθούν οι πνευματικές τους δεξιότητες, η πρωτοτυπία της σκέψης τους και η πολύτιμη συνεργασία τους. Για την καθημερινή ζωή φανερόνταν πιο απαραίτητα και σημαντικά η ευρωστία, το σθένος η αναπαραγωγική ικανότητα, η εκγύμναση του σώματος, η κατοχή όπλων ή πολύτιμων εμπορευμάτων και η υπεράσπιση από έναν αριθμό φίλων ή συνεργατών. Το πνεύμα για να ξεχωρίσει έπρεπε να είναι φιλοσοφικό, ερευνητικό και αποκαλυπτικό και πάλι, οι προσδοκίες ήταν μεγάλες για τη ζωή με δράση έξω στον κόσμο και όχι για την αυτογνωσία, όπως ελάχιστοι δίδασκαν χωρίς ποτέ να είναι πειστικοί.

Με τους όρους της δημοκρατίας, οι άνθρωποι επιλέγουν να «πολεμήσουν» με πιο πολιτισμένους τρόπους και όχι με τη σωματική βία, όχι ένοπλα ή με στρατιωτικά μέσα, αναγνωρίζοντας την επιλογή της πλειοψηφίας. Κανένας δεν μπορεί να αμφισβητήσει με απλές σκέψεις, ότι η πολιτική οργάνωση της κοινωνίας με τους όρους της δημοκρατίας είναι μια φιλειρηνική και πολιτισμένη λύση και η δύναμη της σκέψης πρωταγωνιστεί. Ωστόσο, πρέπει να ακούγονται τα μειονεκτήματα αυτού του πολιτεύματος και να υπενθυμίζονται, χωρίς μισαλλοδοξία, και για να μη γίνεται εκμετάλλευση αυτών σαν πλεονεκτήματα, από μερικούς φιλόδοξους που εξυπηρετούνται:

· Αφήνει ανοιχτά τα ενδεχόμενα να ανέρχονται στην κυβέρνηση πολιτικοί σχηματισμοί με ακραίες διαφορές και να εφαρμόζουν πολιτικές που ακυρώνουν τις προηγούμενες. Κάθε φορά να εξυπηρετούνται ευνοϊκά (νομοθετικά, δικαστικά και εκτελεστικά) διαφορετικές ομάδες του πληθυσμού και τα προβλήματα να λύνονται με διαφορετική προτεραιότητα. Με τους ίδιους νόμους, λαμβάνονται αντίθετες αποφάσεις και αλλάζουν ανατρεπτικά οι πολιτικές!

· Συνήθως όλες οι μειοψηφίες περιφρονούνται προκλητικά και αυτοί που φανερόνται από τη δράση και το έργο τους ότι διαφωνούν με τις επιλογές

της πλειοψηφίας είναι τελευταίοι στη σειρά για μια δική τους ευκαιρία ή για να ακουστεί η φωνή τους και για να αξιοποιηθεί μια προσφορά τους. Αν μερικές μειονότητες καταπιέζονται, αυτό μπορεί να γίνεται με δόλο, μεθοδικά, μακροχρόνια και με μικρές αλλά αποθαρρυντικές δυσκολίες, χωρίς να προκαλούνται αντιδράσεις από την πλειοψηφία.

· Σε αποτελέσματα αναμέτρησης με οριακή την πλειοψηφία ενδέχεται να υποβαθμιστούν δυσανάλογα οι αντίπαλες απόψεις και η δημόσια αντιπαράθεση να προκαλεί μίσος και αηδία. Η πολιτική της πλειοψηφίας τότε εφαρμόζεται με μεγάλες αντιστάσεις και αντιδράσεις, σχηματίζονται κυβερνήσεις συνεργασίας με αδυναμίες, διαφωνίες και μια αβεβαιότητα συντηρείται στην κοινωνία.

· Μπορούν και εξακολουθούν να επικρατούν απόψεις και να λαμβάνονται αποφάσεις που συγκρούονται με τη λογική και δεν υπολογίζουν τη γνώση.

· Με τις προηγούμενες αδυναμίες συνδέεται το αρχαίο ζήτημα για το δικαίωμα ψήφου σε όλους τους πολίτες ή όχι. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι δημοκρατικές διαδικασίες αποτελούν εμπόδιο για τη διοίκηση, όταν οι θέσεις επιβάλλεται να είναι διαβαθμισμένες (λ.χ. στρατιωτική διοίκηση). Υπάρχουν πολιτικά κόμματα και κινήματα με ιστορία, που σέβονται το δημοκρατικό πολίτευμα και διεκδικούν θέσεις στο κοινοβούλιο με τους κανόνες της δημοκρατίας, ενώ στο εσωτερικό τους ο αρχηγός ή ο πρόεδρος δεν έχει οριστεί με εκλογικές διαδικασίες και συχνά οι κομματικές αποφάσεις δεν λαμβάνονται δημοκρατικά. Το ζήτημα δεν προβάλλεται, δεν συζητιέται και δεν προκαλεί αντιδράσεις, όπως θα περίμενε κάποιος από τους πιστούς και τους υπερασπιστές αυτού του πολιτεύματος. Φαίνεται πώς όταν οι δημοκρατικές διαδικασίες βάζουν σε άμεσο κίνδυνο τη συνοχή της ομάδας και προβλέπεται διάσπαση της πλειοψηφίας ή το αποτέλεσμα αναμένεται φανερά σε σύγκρουση με τη κοινή λογική, τότε μερικές υπερβάσεις δικαιολογούνται.

· Με την αρχή της πλειοψηφίας και για τα υψηλότερα ποσοστά στη θετική εκτίμηση, οι υποψήφιοι για αξιολόγηση και για επιλογή εξαναγκάζονται να γίνουν ηθοποιοί στην καθημερινή ζωή τους. Κρύβουν πολλά στοιχεία της προσωπικότητας και της σκέψης τους, προσαρμόζουν με δόλο τη συμπεριφορά τους, εμφανίζονται με διαφορετικές δραστηριότητες και με διαφορετικά πρόσωπα, επινοούν διαφημιστικά τεχνάσματα και αν χρειαστεί χρησιμοποιούν με τέχνη το ψέμα.

· Γενικά, η διαπίστωση για μια πλειοψηφία ανθρώπων με την ίδια επιλογή ή άποψη προσφέρει την ευκαιρία για πολιτική εκμετάλλευση, για αναθεώρηση στους πολιτικούς σχεδιασμούς και για πολιτικά παιχνίδια. Όμως, συμπτωματικά, η εκτίμηση για μια πλειοψηφία συνδέεται και με την ευκαιρία για

οικονομική εκμετάλλευση. Αυτή είναι από τις μεγάλες αδυναμίες κάθε στατιστικής ή διαπιστωμένης εκτίμησης για την ανίχνευση μιας πλειοψηφίας. Διότι η μέτρηση δεν γίνεται μόνο για την πληροφόρηση και για την επιστημονική καταγραφή, αλλά αυτή χρησιμοποιείται με σκοπό τη διαφήμιση ή τη δυσφήμιση προσώπων, υπηρεσιών, προϊόντων και οποιασδήποτε ανθρώπινης προσπάθειας, ατομικής ή ομαδικής. Διαφήμιση ή δυσφήμιση με τα ανάλογα και υπολογισμένα οφέλη, τα οποία εκτός από πολιτικά, είναι και οφέλη οικονομικά, μαζί και τα δύο ή αποκλειστικά το ένα. Έτσι εξηγείται η άδικη αδιαφορία και η περιφρόνηση που θα παρατηρήσουμε πολύ συχνά προς τις επιλογές και τις απόψεις που είναι μοναδικές, ενός μόνο προσώπου ή μιας μειοψηφίας, αφού αυτές εκτιμούνται έτσι συμφεροντολογικά ανάξιες προσοχής.

· Αν χρειαστεί, οι νόμοι προσαρμόζονται ή εφαρμόζονται με δόλο για να εμποδίσουν το σχηματισμό μιας νέας πλειοψηφίας και να προστατέψουν την υπάρχουσα πλειοψηφία (λ.χ. εκλογική διαδικασία). Στα θεμέλια της δημοκρατίας βρίσκεται η λογική άποψη για ανεμπόδιστη έκφραση όλων των διαφορετικών απόψεων και για το δικαίωμα, να έχουν όλοι τις ίδιες επιλογές στη ζωή και για τη δράση τους, εφόσον αυτές δεν απαγορεύονται από κάποιο νόμο. Έτσι εύκολα ξεχωρίζει μια δημοκρατική κοινωνία από άλλες κοινωνίες, στις οποίες οι νόμοι δεν εφαρμόζονται ισότιμα και απαγορεύουν τη δημόσια έκφραση διαφωνίας με τις πολιτικές επιλογές μιας μειοψηφίας ή πλειοψηφίας. Ωστόσο, με τη δημοκρατία αφήνονται ανεμπόδιστες επιλογές και απόψεις, οι οποίες είναι αντίθετες προς τη δική της ανεκτική φιλοσοφία και, μελλοντικά, αυτές μπορεί να αποδειχτούν επικίνδυνες για πολιτική αποσταθεροποίηση. Θεωρητικά, οι επιλογές και οι απόψεις που μπορούν να αποτελέσουν κίνδυνο και απειλή για τη δημοκρατία δεν απαγορεύονται. Ακριβώς αυτή είναι μια από τις αδυναμίες και αντιφάσεις της, που ενεργοποιεί φαινόμενα υποκρισίας και αποκαλύπτει την υπερβολική εκτίμηση αυτού του πολιτεύματος. Διότι οι νόμοι εξαναγκάζονται να προσαρμοστούν έτσι που τελικά να απαγορεύουν τις επιλογές και τις δράσεις, οι οποίες προηγουμένως ήταν νόμιμες ή αυτές είχαν σκοπό μεροληπτικό, χωρίς όμως να στρέφονται εναντίον όσων δεν εξυπηρετούνται ή δεν υπολογίζονται. Δεν θα εστιάσουμε στις έξυπνες προσπάθειες που γίνονται χωρίς νομικές παραβιάσεις (λ.χ. από μια εφημερίδα) για να εμποδίσουν την εξάπλωση των ενοχλητικών απόψεων και την αμφισβήτηση ορισμένων αξιών ή επιλογών. Παράδειγμα: Θέλουμε να προσφέρουμε μια νόμιμη υπηρεσία ή να κάνουμε συναλλαγή όχι με όλους, αλλά να αποκλείσουμε κάποια ομάδα ανθρώπων. Στη φανταστική δημοκρατία, αυτό είναι μια επιλογή που δεν πρέπει να απαγορευτεί με προέκταση ενός νόμου. Με λίγα λόγια, η δημοκρατία αναγκάζεται να εφεύρει τρόπους και να απαγορεύει ορισμένες μεροληπτικές απόψεις, επιλογές και δράσεις, όταν εκτιμηθεί ότι αυτές μπο-

ρούν να αποτελέσουν κίνδυνο ηθικό, θεσμικό, πολιτιστικό ή πολιτικό.

· Με το δημοκρατικό πολίτευμα δεν εκλείπει ο δόλος για να προστατευτεί και να συνεχιστεί μια μειοψηφική πολιτική, παρά τις αμφισβητήσεις και τις διαφωνίες της πλειοψηφίας. Οι πολιτικώς δραστήριοι και τα πολιτικά κόμματα δεν εξαναγκάζονται μόνο σε ηθοποιία. Εξαναγκάζονται σε επιλογές, αποφάσεις και δημόσιες δηλώσεις για να δείξουν συμφωνία με μεγάλες ομάδες, που αριθμούν πολλά μέλη και φίλους, μόνο και μόνο για να μη χάσουν μεγάλο αριθμό ψήφων ή αντιθέτως για να τον κερδίσουν. Ακόμα και από κυβερνητικές θέσεις, νόμοι διατηρούνται ή δεν ψηφίζονται από φόβο για τις οικονομικές και πολιτικές συνέπειες. Μια από τις πρώτες αδυναμίες αυτού του πολιτεύματος είναι η λογική της αντιπροσώπευσης με ένα μικρό αριθμό προσώπων και για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα. Αυτή η λογική της εξασφαλισμένης αντιπροσώπευσης για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα, από τη μια εξυπηρετεί τη σταθερότητα σε μια πολιτική προσπάθεια, ενώ από την άλλη πλευρά, γίνεται κατάχρηση (αφήνει τα περιθώρια) της εμπιστοσύνης και της συμφωνίας αυτών που αντιπροσωπεύονται και από τους οποίους έλαβαν την εντολή.

· Για το ξεπέραςμα της δυσκολίας να σχηματιστεί καθαρή πλειοψηφία, όταν ανταγωνίζονται οριακά δύο σχεδόν ισοδύναμα κόμματα, κινήματα ή συνασπισμοί, αλλά και όταν αντίθετα διαφαίνεται μια υπεραρκετή (σαρωτική) πλειοψηφία, τότε καλλιεργείται μια ακόμα δυσφημιστική εντύπωση: Προβάλλεται η υπεροπτική, αν όχι εκβιαστική άποψη, ότι η ψήφος στα μικρά κόμματα και σε μικρές ομαδικές προσπάθειες και το λευκό ψηφοδέλτιο είναι άσκοπα και απερίσκεφτες επιλογές. Ότι πρέπει να κυβερνήσει οπωσδήποτε ένα από τα μεγάλα κόμματα ή ότι ο μοναδικός σκοπός μιας κοινοβουλευτικής εκπροσώπησης είναι αυτή να μεγαλώσει στο χρόνο, να σχηματίσει οπωσδήποτε πλειοψηφία και αν μπορεί να κατακτήσει την εξουσία. Όμως, είναι εξίσου σημαντικό και απαραίτητο, να συμμετέχουν στην εκπροσώπηση και οι πιο μικρές μειοψηφίες και για να εκφράζονται οι απόψεις και οι αντιδράσεις των ανθρώπων που δεν αναγνωρίζουν κάποια αντιπροσωπευτική πολιτική ομάδα. Χρειάζεται να ακούγονται οι διαφορετικές και οι πρωτότυπες απόψεις και οι αντίθετες εκτιμήσεις και να εκπροσωπούνται οι μικρές μειοψηφίες για να γίνεται δημιουργική η συζήτηση. Έτσι παρακολουθούνται από κοντά οι κινήσεις και οι αποφάσεις της πλειοψηφίας ή των εκπροσώπων αυτής και αν χρειαστεί μπορεί να εφαρμοστεί μια αντίσταση, ένα φρένο. Η επίγνωση για πιθανή δημοσιότητα και για έλεγχο στην ανεμπόδιστη πολιτική της πλειοψηφίας -η οποία μπορεί να ξεπεράσει ακόμα και τα όρια της δημοκρατίας με τη δική της άποψη-, αποθαρρύνει την κατάχρηση της εξουσίας, ενώ με την καλύτερη πληροφόρηση αυτών που διαφωνούν, η ψυχολογική πίεση φέρνει αποτελέσματα.

Επίσης, με την ισότητα για όλους τους πολίτες, μπορούν ακόμα να επιβληθούν ίδιες υποχρεώσεις και απαγορεύσεις, οι οποίες:

- Παραβιάζουν κανόνες της κοινής λογικής (όπως λ.χ. λανθασμένη προτεραιότητα, μια απόφαση και μια απαγόρευση σε ανάρμοστη στιγμή, ή ένας νόμος που ο ίδιος αποτελεί εμπόδιο για την εφαρμογή ενός άλλου νόμου) και καθορίζονται προϋποθέσεις, από τις οποίες μερικές ομάδες ευνοούνται ενώ μερικές άλλες αδικούνται. Όλοι μπορούν να συμμετέχουν σ' ένα διαγωνισμό, αλλά οι προϋποθέσεις φανερώνουν ανισότητες και μερικοί επιλέγονται, ενώ κάποιιοι απορρίπτονται ή εμποδίζονται. Ενδέχεται να συγκρούονται με φυσικούς νόμους και να περιφρονείται η κοινωνική πραγματικότητα. Όπως, λ.χ. όταν επιβάλλεται να πληρώνουμε ένα φόρο ή να ανταποκριθούμε στο κόστος μιας υπηρεσίας, με την αξίωση, ότι δεν αντιμετωπίζουμε προβλήματα υγείας και με αισχρή εξυπηρέτηση. Ή, όπως όταν για να επιτύχουμε το ζητούμενο αποτέλεσμα και για να μην επιβληθούν κυρώσεις, θα έπρεπε να σκεφτόμαστε όπως αν είχαμε την εκπαίδευση ενός επιστήμονα και την ενημέρωση ενός δημοσιογράφου. Όπως όταν ορίζονται ανεπαρκείς χρονικές προθεσμίες.

- Δεν συνεκτιμούν τις ιδιαιτερότητες ορισμένων προσώπων ή ομάδων (οι οποίες μπορεί να είναι επιβαρυντικές και μειονεκτήματα ή αντίθετα συνεισφοράς και πλεονεκτικές). Έτσι δημιουργείται αδικία από αδιαφορία προς μια ομάδα, από ευνοϊκές προϋποθέσεις για μια άλλη και από έλλειψη επιβράβευσης και ανταπόδοσης. Για παράδειγμα, ομάδες με αδυναμίες, όπως είναι οι τυφλοί, ομαδικές διεκδικήσεις με απεργία και η πολιτιστική προσφορά. Εύκολα όμως διαπιστώνουμε και συχνά, ότι οι νόμοι δεν εφαρμόζονται σε όλους και μερικοί σε πλεονεκτική θέση ευνοούνται.

- Στερούν το δικαίωμα των ατόμων να συμφωνούν με επίγνωση μεταξύ τους σε επιλογές και δράσεις που θα βλάψουν αποκλειστικά και άμεσα τους εαυτούς τους. Όπως, για παράδειγμα, να βλάψουν την υγεία τους με αλκοόλ ή με ουσίες που προκαλούν παραισθήσεις και να στοιχηματίσουν όπως συμφωνούν μεταξύ τους, ακόμα και τη ζωή τους. Και δεν πρέπει εύκολα να εκμεταλλευόμαστε τη λογική ανάλογα πώς μας εξυπηρετεί και να υποστηρίξουμε την απαγόρευση ή το νόμο με την πρόληψη μερικών πιο έμμεσων συνεπειών. Διότι με αυτή την προνοητική λογική, η πολιτική θα γίνει φιλοσοφία και δύσκολα θα μπορέσουμε να διαχωρίσουμε τις κακές συνέπειες από τις καλές και νόμιμες πράξεις ή αντιθέτως.

- Η εμπειρία τελικά δείχνει, ότι για τη συναίνεση και για την επίτευξη της πλειοψηφίας δεν χρειάζονται μόνο εκείνοι οι λογικοί τρόποι, τους οποίους θα

επιλέγαμε σε μια φανταστική κοινωνία. Δηλαδή έτσι όπως αν οι άνθρωποι δεν ήταν ψυχικά τέρατα με παρανοϊκό πνεύμα και αποφάσιζαν μετά από ώριμη και προσεκτική σκέψη, με σωστή πληροφόρηση, με ολοκληρωμένη γνώση και γενικότερα χωρίς τις πνευματικές αδυναμίες. Ο πόλεμος για την κατάληψη της εξουσίας στις δημοκρατικές χώρες έχει μεταμορφωθεί σε πνευματικό πόλεμο. Η σκέψη γίνεται μεγάλη δύναμη, όταν είναι πειστική και όχι οπωσδήποτε όταν αυτή είναι λογική ή μια δύναμη γνώσης. Ενώ η απειλή, ο εκβιασμός και η εξαπάτηση αποδεικνύονται τα πιο ισχυρά ψυχολογικά όπλα για την προσωπική και μαζική υπακοή και για τη κάμψη της αντίστασης. Στη δημοκρατική κοινωνία με ακραία οικονομική ανισότητα, όσοι μπορούν να προσφέρουν χρηματική αμοιβή ή άλλες υπηρεσίες ανάλογης αξίας πλεονεκτούν για την εφαρμογή της αφανούς βίας και για τη συγκάλυψη της παρανομίας και διευκολύνονται στη δολοπλοκία τους με το νόμο.

1 Όπως είπαμε και για τη χριστιανική θρησκεία, εστιάζουμε μεροληπτικά σε αυτό το πολίτευμα, επειδή οι σκέψεις που αναπτύσσονται για μια παγκόσμια Ηθική σε σύζευξη με τη σκέψη, διατυπώνονται από άνθρωπο με εμπειρία σε τέτοιο δημοκρατικό περιβάλλον και επειδή αυτό εξυμνείται σε χώρες που πρωταγωνιστούν παγκοσμίως στον πολιτισμό, στην τεχνολογία και στην οικονομία.

2 Ζαν-Ζακ Ρουσό, Το Κοινωνικό Συμβόλαιο, εκδόσεις Δ. Δαρεμά, 3η έκδοση, σελ. 118.

3 Το Κοινωνικό Συμβόλαιο, σελ. 123